

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувачка кафедри

 К.В. Петровська

“01” вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів I рівня вищої освіти

ПП 21 СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СУПРОВІД РІЗНИХ ГРУП КЛІЄНТІВ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота та соціальна педагогіка»

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Бердянськ, 2020 рік

Робоча програма “Соціальна робота та супровід різних груп клієнтів” для здобувачів вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка»

Розробник: А. О. Тургенєва, доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти

від “01” вересня 2020 року (протокол № 2)

Завідувачка кафедри
соціальної роботи та інклюзивної освіти (К. В. Петровська)

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна робота та соціальна педагогіка» (А. О. Тургенєва)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність <u>231 Соціальна робота</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: <u>«Соціальна робота та соціальна педагогіка»</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 12		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
Мова навчання: українська		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 8	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	30 год.	18 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		132 год.	158 год.
		Індивідуальні завдання:	
		20 год.	
		Вид контролю:	
екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48/132 (27/73%)

для заочної форми навчання – 22/158 (12/88%)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Соціальна робота та супровід різних груп клієнтів” є сприяти розвитку професійної компетентності майбутніх соціальних працівників, формуванню високого рівня готовності до здійснення соціальної роботи з різними категоріями клієнтів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Соціальна робота та супровід різних груп клієнтів” є вивчення теоретичних засад та особливостей реалізації соціальної роботи з різними групами клієнтів; розкриття організаційних аспектів соціальної роботи з різними групами клієнтів; формування у здобувачів вищої освіти вміння визначати та враховувати особливості різних груп клієнтів, прогнозувати результати роботи з урахуванням найважливіших факторів соціального середовища, використовувати широкий спектр прийомів і засобів розв’язання соціальних проблем отримувачів послуг.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1.	ЗК-9	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР-14 Здатен рекомендувати клієнтам оптимальні шляхи вирішення проблемних ситуацій.
2.	ЗК-10	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР-12 Здатен аргументувати вибір моделей, тактик, технологій в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності.
3.	ФК-3	Здатність розробляти та застосовувати моделі, тактики, технології соціальної допомоги, соціально-педагогічного супроводу клієнтів для розв’язання соціальних проблем.	ПР-8 Здатен класифікувати методи, моделі соціальної роботи в професійній діяльності.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади соціальної роботи з різними групами клієнтів

Історичні аспекти становлення роботи зі спеціальними групами клієнтів, сучасні тенденції соціально-педагогічної роботи з особливими групами клієнтів у різних країнах світу. Орієнтація на потреби клієнта та його ресурси як провідний принцип соціально-педагогічної діяльності. Основні положення Закону України «Про соціальні послуги». Стандарти надання соціальних послуг різним групам клієнтів.

Поняття стигми, стигматизації та дискримінації. Причини, що викликають стигматизацію та дискримінацію окремих категорій клієнтів. Наслідки стигматизації та дискримінації для окремих категорій клієнтів. Попередження стигматизації та дискримінації різних категорій клієнтів.

Тема 2. Соціальна робота з біженцями, мігрантами та внутрішньо переміщеними особами

Зміст понять «біженець», «мігрант», «переселенець» «внутрішньо переміщена особа». Спільні та відмінні риси понять «біженець», «мігрант» та «внутрішньо переміщена особа». Класифікація мігрантів. Основні ознаки внутрішньо переміщених осіб в Україні. Проблеми та потреби внутрішньо переміщених осіб. Емоційно-психологічний стан внутрішньо переміщених осіб, які пережили травматичний досвід. Способи інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство. Зміст програм допомоги соціально незахищеним категоріям вимушених мігрантів. Забезпечення інформаційно-консультаційної підтримки. Соціальний захист вимушених переселенців. Зарубіжний досвід соціальної роботи з біженцями.

Тема 3. Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади

Розлади психіки та їхні соціальні наслідки. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади. Методи і технології соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади. Організація надання допомоги.

Становище людей з інтелектуальною недостатністю і теоретичні засади соціальної роботи з ними. Характеристика практичних методів і методик роботи. Організація соціальної роботи з людьми, які мають інтелектуальну недостатність.

Тема 4. Соціальна робота з жінками

Сутність і еволюція «жіночого питання». Соціальне положення жінок в Україні. Державна політика щодо поліпшення становища жінок. Соціальні вияви насильства стосовно жінок. Стратегії роботи зі співзалежними жінками, які зазнають насильства в сім'ї. Тренінг асертивності для співзалежних жінок, які зазнають насильства. Діяльність державних і недержавних організацій та установ із соціальної роботи з жінками.

Тема 5. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом

ВІЛ/СНІД як соціальна проблема. Світова епідемічна ситуація. Місце України в епідемічному процесі. Перелік соціальних послуг для клієнтів з ВІЛ-інфекцією. Антитретровірусна терапія та формування прихильності до тривалого лікування ВІЛ-інфікованих. Умови початку та закінчення надання послуг. Зміст послуг. Етапи надання соціальних послуг. Форми надання послуг. Оцінювання ситуації та індивідуальний план соціального супроводу. Залучення клієнтів до вирішення їхніх проблем. Принципи соціального супроводу. Вимоги до роботи з соціальними працівниками, які здійснюють соціальний супровід. Профілактика ВІЛ/СНІДу серед уразливих груп населення.

Тема 6. Соціальна робота з безробітними людьми

Безробіття як соціальне явище. Загальні підходи та принципи роботи з безробітними людьми. Методи і технології соціальної роботи з безробітними людьми. Форми працевлаштування у службах зайнятості. Працевлаштування молоді. Соціальні програми сприяння зайнятості населення.

Тема 7. Соціальна робота з бездомними людьми

Бездомність та її причини. Структурна та психологічна теорії бездомності. Соціальний портрет осіб без визначеного місця проживання. Рівень та спосіб життя бездомних громадян. Загальні підходи та принципи роботи з бездомними людьми. Методи і технології соціальної роботи з бездомними людьми. Структура закладів для бездомних осіб та особливості їх діяльності. Організація надання допомоги. Напрями профілактичної роботи. Особливості проведення вуличної соціальної роботи.

Тема 8. Соціальна робота з особами, залученими до комерційного сексу

Сутність комерційного сексу та його особливості в Україні. Категорії працівників комерційного сексу, їх соціально-психологічні особливості та ризики. Зміст та напрями надання допомоги особам, залученим до комерційного сексу.

Тема 9. Соціальна робота з особами, які мають алкогольну та наркотичну залежність

Вживання наркотиків як соціальна проблема. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми, залежними від психоактивних речовин. Методи та технології соціальної роботи з особами, які мають наркотичну залежність. Організація надання допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків.

Суспільна небезпечність алкоголізації населення, динаміка її розповсюдження. Причини та умови, що сприяють вживанню алкоголю. Соціальні та спадкові фактори. Елементи комплексного характеру соціальної роботи з хворими на алкоголізм.

Тема 10. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»

Визначення поняття «торгівля людьми», масштаби та групи ризику. Причини та наслідки потрапляння в ситуацію торгівлі людьми. Етапи торгівлі людьми. Порушення основоположних прав та свобод людини в контексті торгівлі людьми. Нормативно-правова база з протидії торгівлі людьми в Україні. Виявлення постраждалих від торгівлі людьми, основні індикатори. Основні потреби та проблеми постраждалих від торгівлі людьми. Соціальна реабілітація потерпілих від торгівлі людьми. Моральні принципи та етичні засади роботи з постраждалими від торгівлі людьми. Соціальна профілактика торгівлі людьми. Роль, місце і повноваження закладу освіти в системі надання комплексної допомоги особам, зокрема дітям, які постраждали від торгівлі людьми.

Тема 11. Соціальна робота з особами «емоційного вигорання»

Синдром емоційного вигорання: складові, чинники, фази. Діагностика емоційного вигорання. Профілактика та корекція «емоційного вигорання». Рекомендації для фахівців соціальної роботи.

Тема 12. Соціальна робота з людьми суїцидальної поведінки

Загальне поняття суїциду. Психологічні передумови суїцидальної поведінки. Вербальні, поведінкові та ситуаційні ознаки суїцидальної поведінки. Засоби психологічного впливу на людину, що знаходиться у кризовому стані. Реабілітація осіб, що зробили спробу самогубства та профілактика суїцидальної поведінки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Теоретичні засади соціальної роботи з різними групами клієнтів												
1.1. Спеціальні групи клієнтів у соціальній роботі	8	2	-			6	8	2	-			6
1.2. Особливості запобігання стигматизації різних груп клієнтів	7	-	2			5	7	-	-			7
Разом за тему 1	15	2	2			11	15	2	-			13
Тема 2. Соціальна робота з біженцями, мігрантами та внутрішньо переміщеними особами												
2.1. Змістовно-технологічне забезпечення соціальної підтримки біженців, мігрантів та внутрішньо переміщених осіб	8	4	-			4	8	2	-			6
2.2. Зарубіжний досвід соціальної роботи з біженцями	7	-	-			7	7	-	-			7
Разом за тему 2	15	4	-			11	15	2	-			13
Тема 3. Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади												
3.1. Особливості соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади	8	2	2			4	8	2	-			6
3.2. Соціальна робота з людьми, які мають інтелектуальну недостатність	7	-	-			7	7	-	-			7
Разом за тему 3	15	2	2			11	15	2	-			13
Тема 4. Соціальна робота з жінками												
4.1. Соціальний захист інтересів жінок	8	2	2			4	8	2	-			6
4.2. Моделі соціальних служб для жінок	7	-	-			7	7	-	-			7
Разом за тему 4	15	2	2			11	15	2	-			13
Тема 5. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом												

5.1. Зміст та процес надання послуг клієнтам з ВІЛ-інфекцією, туберкульозом, залежністю від наркотичних речовин	8	4	-			4	8	2	-			6
5.2. Вимоги до роботи з особою, яка отримує послуги, та до персоналу	7	-	2			5	7	-	-			7
Разом за тему 5	15	4	2			9	15	2	-			13
Тема 6. Соціальна робота з безробітними людьми												
6.1.-6.2. Принципи організації та зміст соціальної роботи з безробітними людьми	15	2	-			13	15	2	-			13
Разом за тему 6	15	2	-			13	15	2	-			13
Тема 7. Соціальна робота з бездомними людьми												
7.1.-7.2. Організація соціальної роботи з людьми без визначеного місця проживання	15	2	2			11	15	-	2			13
Разом за тему 7	15	2	2			11	15	-	2			13
Тема 8. Соціальна робота з особами, залученими до комерційного сексу												
8.1.-8.2. Особливості допомоги особам, залученим до комерційного сексу	15	2	2			11	15	-	-			15
Разом за тему 8	15	2	2			11	15	-	-			15
Тема 9. Соціальна робота з особами, які мають алкогольну та наркотичну залежність												
9.1. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин	8	4	-			4	8	2	-			6
9.2. Соціальна робота з особами, які мають алкогольну залежність	7	-	-			7	7	-	-			7
Разом за тему 9	15	4	-			11	15	2	-			13
Тема 10. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»												
10.1.-10.2. Організація соціальної роботи з жертвами «торгівлі людьми»	15	2	2			11	15	-	2			13
Разом за тему 10	15	2	2			11	15	-	2			13

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	<i>«Теоретичні засади соціальної роботи з різними групами клієнтів»</i>	2	2
1.	Спеціальні групи клієнтів у соціальній роботі 1. Історичні аспекти становлення роботи зі спеціальними групами клієнтів, сучасні тенденції соціальної роботи з особливими групами клієнтів у різних країнах світу. 2. Орієнтація на потреби клієнта та його ресурси як провідний принцип соціальної роботи. 3. Основні положення Закону України «Про соціальні послуги». Стандарти надання соціальних послуг різним групам клієнтів.	2	2
2.	<i>«Соціальна робота з біженцями, мігрантами та внутрішньо переміщеними особами»</i>	4	2
1.	Змістовно-технологічне забезпечення соціальної підтримки біженців, мігрантів та внутрішньо переміщених осіб 1. Зміст понять «біженець», «мігрант», «переселенець» «внутрішньо переміщена особа». 2. Основні ознаки внутрішньо переміщених осіб в Україні. Проблеми та потреби внутрішньо переміщених осіб. 3. Сутність та принципи соціальної роботи з внутрішніми мігрантами. 4. Напрями практичної соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами. 5. Функції соціальних працівників у роботі з внутрішньо переміщеними особами.	4	2
3.	<i>«Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади»</i>	2	2
1.	Особливості соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади 1. Розлади психіки та їхні соціальні наслідки. 2. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади. 3. Методи і технології соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади.	2	2
4.	<i>«Соціальна робота з жінками»</i>	2	2
1.	Соціальний захист інтересів жінок 1. Сутність і еволюція «жіночого питання». 2. Соціальне положення жінок в Україні. 3. Державна політика щодо поліпшення становища жінок.	2	2
5.	<i>«Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом»</i>	4	2
1.	Зміст та процес надання послуг клієнтам з ВІЛ-інфекцією 1. Перелік соціальних послуг для клієнтів з ВІЛ-інфекцією. 2. Умови початку та закінчення надання послуг. 3. Зміст послуг. 4. Етапи надання соціальних послуг. 5. Форми надання послуг.	4	2
6.	<i>«Соціальна робота з безробітними людьми»</i>	2	2
1.	Принципи організації та зміст соціальної роботи з безробітними людьми	2	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Безробіття як соціальне явище. 2. Загальні підходи та принципи роботи з безробітними людьми. 3. Методи і технології соціальної роботи з безробітними людьми. 		
7.	«Соціальна робота з бездомними людьми»	2	-
1.	Організація соціальної роботи з людьми без визначеного місця проживання <ol style="list-style-type: none"> 1. Бездомність та її причини. 2. Загальні підходи та принципи роботи з бездомними людьми. 3. Методи і технології соціальної роботи з бездомними людьми. 	2	-
8.	«Соціальна робота з особами, залученими до комерційного сексу»	2	-
1.	Особливості допомоги особам, залученим до комерційного сексу <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність комерційного сексу та його особливості в Україні. 2. Категорії працівників комерційного сексу, їх соціально-психологічні особливості та ризики. 3. Зміст на напрями надання допомоги особам, залученим до комерційного сексу. 	2	-
9.	«Соціальна робота з особами, які мають алкогольну та наркотичну залежність»	4	2
1.	Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин <ol style="list-style-type: none"> 1. Вживання наркотиків як соціальна проблема. 2. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми, залежними від психоактивних речовин. 3. Методи та технології соціальної роботи з особами, які мають наркотичну залежність. 4. Організація надання допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків. 	4	2
10.	«Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»	2	-
1.	Організація соціальної роботи з жертвами «торгівлі людьми» <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення поняття «торгівля людьми», масштаби та групи ризику. 2. Причини та наслідки потрапляння в ситуацію торгівлі людьми. 3. Етапи торгівлі людьми. 4. Нормативно-правова база з протидії торгівлі людьми в Україні. 	2	-
11.	«Соціальна робота з особами «емоційного вигорання»	2	2
1.	Попередження та подолання синдрому «емоційного вигорання» <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття синдрому вигорання. Види, причини та розвиток. 2. Способи подолання синдрому вигорання. 	2	2
12.	«Соціальна робота з людьми суїцидальної поведінки»	2	2
1.	Суїцидальна поведінка: сутність, причини, профілактика <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні передумови суїцидальної поведінки. 2. Вербальні, поведінкові та ситуаційні ознаки суїцидальної поведінки. 3. Засоби психологічного впливу на людину, що знаходиться у кризовому стані. 4. Профілактика суїцидальної поведінки. 	2	2
	Усього	30	18

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	<i>«Теоретичні засади соціальної роботи з різними групами клієнтів»</i>	2	-
1.	Особливості запобігання стигматизації різних груп клієнтів 1. Поняття стигми, стигматизації та дискримінації. 2. Причини, що викликають стигматизацію та дискримінацію окремих категорій клієнтів. 3. Наслідки стигматизації та дискримінації для окремих категорій клієнтів. 4. Попередження стигматизації та дискримінації різних категорій клієнтів.	2	-
2.	<i>«Соціальна робота з біженцями, мігрантами та внутрішньо переміщеними особами»</i>	-	-
1.	Планування та надання допомоги внутрішньо переміщеним особам 1. Мультидисциплінарний підхід у допомозі внутрішньо переміщеним особам. 2. Форми та методи соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами. 3. Етапи надання допомоги внутрішньо переміщеним особам.	-	-
3.	<i>«Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади»</i>	2	-
1.	Організація роботи з людьми, які мають психічні розлади 1. Методи і технології соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади. 2. Організація надання допомоги. 3. Приклади діяльності соціальних служб.	2	-
4.	<i>«Соціальна робота з жінками»</i>	2	-
1.	Соціальний захист інтересів жінок 1. Соціальні вияви насильства стосовно жінок. 2. Стратегії роботи зі співзалежними жінками, які зазнають насильства в сім'ї. 3. Тренінг асертивності для співзалежних жінок, які зазнають насильства.	2	-
5.	<i>«Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом»</i>	2	-
1.	Вимоги до роботи з особою, яка отримує послуги, та до персоналу 1. Оцінювання ситуації та індивідуальний план соціального супроводу. 2. Залучення клієнтів до вирішення їхніх проблем. 3. Принципи соціального супроводу. 4. Вимоги до роботи з соціальними працівниками, які здійснюють соціальний супровід.	2	-
6.	<i>«Соціальна робота з безробітними людьми»</i>	-	-
1.	Соціальна робота у сфері зайнятості 1. Методи і технології соціальної роботи з безробітними людьми. 2. Організація надання допомоги. 3. Приклади діяльності соціальних служб.	-	-
7.	<i>«Соціальна робота з бездомними людьми»</i>	2	2

1.	Система підтримки та допомоги бездомним 1. Методи і технології соціальної роботи з бездомними людьми. 2. Організація надання допомоги. 3. Приклади діяльності соціальних служб.	2	2
8.	«Соціальна робота з особами, залученими до комерційного сексу»	2	-
1.	Специфіка соціальної роботи з особами, що займаються секс-бізнесом 1. Визначення поняття «секс-працівник». Типи секс-робітниць. 2. Причини та шляхи залучення до комерційного сексу. 3. Зміст соціальної роботи у сфері «секс-бізнесу»: профілактичні програми, освітні програми. 4. Використання аутич-методу соціальними працівниками у роботі з особами, що займаються секс-бізнесом.	2	-
9.	«Соціальна робота з особами, які мають алкогольну та наркотичну залежність»	-	-
1.	Організація роботи з наркозалежними особами 1. Сутність та види психоактивних речовин (ПАР). 2. Особливості наркозалежності та наркотизації. Види наркотичної залежності та механізм її формування. 3. Особливості реабілітації наркозалежних осіб, зокрема підліткового та молодого віку.	-	-
10.	«Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»	2	2
1.	Організація соціальної роботи з жертвами «торгівлі людьми» 1. Виявлення постраждалих від торгівлі людьми, основні індикатори. 2. Основні потреби та проблеми постраждалих від торгівлі людьми. 3. Моральні принципи та етичні засади роботи з постраждалими від торгівлі людьми. 4. Соціальна реабілітація потерпілих від торгівлі людьми.	2	2
11.	«Соціальна робота з особами «емоційного вигорання»	2	-
1.	Попередження та подолання синдрому «емоційного вигорання» 1. Синдром «емоційного вигорання»: складові, чинники, фази. 2. Діагностика «емоційного вигорання». 3. Профілактика та корекція «емоційного вигорання».	2	-
12.	«Соціальна робота з людьми суїцидальної поведінки»	2	-
1.	Особливості соціальної роботи з особами, які мають схильність до самогубства 1. Типологія та основні причини самогубства. 2. Особливості суїцидального стану особистості на різних вікових етапах. 3. Соціально-корекційна діяльність з особами, які мають схильність до самогубства. 4. Реабілітація осіб, які мають психологічні відхилення та схильність до самогубства.	2	-
	Усього	18	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	«Теоретичні засади соціальної роботи з різними групами клієнтів»	11	13
1.	1. Основні функції соціальних працівників на підприємстві. 2. Соціальна служба в організаційній структурі підприємства.	11	13
2.	«Соціальна робота з біженцями, мігрантами та внутрішньо переміщеними особами»	11	13
1.	Зарубіжний досвід соціальної роботи з біженцями.	11	13
3.	«Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади»	11	13
1.	1. Становище людей з інтелектуальною недостатністю і теоретичні засади соціальної роботи з ними. 2. Організація соціальної роботи з людьми, які мають інтелектуальну недостатність.	11	13
4.	«Соціальна робота з жінками»	11	13
1.	Моделі соціальних служб для жінок (притулки, центри інформації, багатопрофільні жіночі центри, центри допомоги молодим матерям тощо).	11	13
5.	«Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом»	9	13
1.	Управління процесом надання послуг (записи, документація; скарги та подяки; моніторинг та контроль якості; партнерство; інформування).	9	13
6.	«Соціальна робота з безробітними людьми»	13	13
1.	Технології працевлаштування громадян у центрах зайнятості.	13	13
7.	«Соціальна робота з бездомними людьми»	11	13
1.	Консультативна робота як форма профілактики виходу дітей на вулицю.	11	13
8.	«Соціальна робота з особами, залученими до комерційного сексу»	11	15
1.	Проституція неповнолітніх як крайній прояв статевої деморалізації.	11	15
9.	«Соціальна робота з особами, які мають алкогольну та наркотичну залежність»	11	13
1.	1. Зловживання алкоголем як соціальна проблема. 2. Соціально-психологічні та медико-біологічні показники статусу хворої людини. 3. Особливості впливу алкоголізму на процеси соціалізації. 4. Елементи комплексного характеру соціальної роботи з хворими на алкоголізм.	11	13
10.	«Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»	11	13
1.	1. Соціальна профілактика торгівлі людьми. 2. Роль, місце і повноваження закладу освіти в системі надання комплексної допомоги особам, зокрема дітям, які постраждали від торгівлі людьми.	11	13
11.	«Соціальна робота з особами «емоційного вигорання»	11	13
1.	Методичні рекомендації для фахівців соціальної роботи «Профілактика та подолання «емоційного вигорання».	11	13
12.	«Соціальна робота з людьми суїцидальної поведінки»	11	13
1.	Форми та методи соціальної роботи з особами, які залучені до релігійних неокультів.	11	13
	Усього	132	158

7. Індивідуальні завдання

1. Розробити заходи, спрямовані на попередження стигматизації та дискримінації різних категорій клієнтів (робота в групах).

Створити презентацію з 7-9-слайдів за заданою структурою (обов'язковим є використання діаграм, графіків та схем як зручної форми подання матеріалу для подальшого аналізу).

2. Визначити, які потреби мають біженці, мігранти та внутрішньо переміщені особи та які послуги вони повинні отримувати у державних та громадських організаціях. Заповнити таблицю:

Категорія	Основні потреби	Основні послуги	Які організації можуть надавати/надають такі послуги в Україні

3. Порівняти українську та закордонну моделі організації допомоги людям із психічними розладами.

Проаналізувати нормативно-правову базу в галузі соціального захисту осіб, страждаючих психічними розладами.

4. Написати реферат з теми «Історичні традиції соціального захисту жінок».

5. Написати реферат з теми «Нормативно-законодавчі засади організації соціального супроводу клієнтів з ВІЛ-інфекцією».

Розробити алгоритм соціального супроводу ВІЛ-інфікованих клієнтів.

6. Розробити власну політичну стратегію подолання молодіжного безробіття в державі.

7. Визначити які заклади та послуги для бездомних людей поширені за кордоном.

8. Запропонувати заходи з протидії зростанню проституції.

9. Написати есе на тему «Шляхи підвищення ефективності соціальної роботи з людьми із залежністю від психоактивних речовин». Структура есе:

– характеристика основних соціально-психологічних особливостей обраної групи клієнтів;

– характеристика основних проблем обраної групи клієнтів;

– основні категорії послуг, у яких, з огляду на проблеми, мають потребу представники обраної групи клієнтів;

– аналіз існуючої системи надання послуг обраній категорії клієнтів;

– шляхи підвищення ефективності соціальної роботи з обраною групою клієнтів.

10. Вирішення практичних кейс ситуацій.

11. Підібрати діагностичний інструментарій (анкети, тести, методики) для вивчення рівня емоційного вигорання клієнтів.

Розробити авторську тренінгову програму профілактики емоційного вигорання.

12. Підготувати доповідь на тему «Проблема суїциду в контексті різних релігійних вчень».

8. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, навчальна дискусія); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, навчальні фільми), практичні (вправи, дослідні роботи); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

9. Засоби діагностики успішності навчання

Екзамен, усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, написання рефератів, есе і доповідей тощо.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль Денна форма

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 2	-	10	15	25
Тема 3	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 4	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 5	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 6	-	10	15	25
Тема 7	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 8	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 9	-	10	15	25
Тема 10	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 11	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 12	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25

Заочна форма

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	-	10	15	25
Тема 2	-	10	15	25
Тема 3	-	10	15	25
Тема 4	-	10	15	25
Тема 5	-	10	15	25
Тема 6	-	10	15	25
Тема 7	Виступ – 5	10	10	25

	Участь в обговоренні (доповнення) – 2			
Тема 8	-	10	15	25
Тема 9	-	10	15	25
Тема 10	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 11	-	10	15	25
Тема 12	-	10	15	25

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
 50 балів – екзамен.

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу	Екзамен	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6			
T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2			
25	25	25	25	25	25			
Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12			
T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2	T 1 T 2			
25	25	25	25	25	25	50	100	

Шкала оцінювання: національна та ЄCTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	відмінно
78-89	B	добре
65-77	C	
58-64	D	
50-57	E	задовільно
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Соціальна робота та супровід різних груп клієнтів» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації.
3. Навчальні фільми.
4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ.

12. Рекомендована література

Базова

1. Агарков О. А. Технології соціальної роботи : навч. посіб. / О. А. Агарков [та ін.]. – Запоріжжя : Мотор Січ, 2015. – 486 с.
2. Васильєв В. В. Соціальна робота на підприємстві : [навч. посіб.] / В. В. Васильєв. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 424 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. – 2-ге вид. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. – 536 с.
4. Журавель Т. В. Профілактика ВІЛ та ризикованої поведінки серед неповнолітніх, які перебувають у конфлікті із законом / Т. В. Журавель, С. Є. Замула, Т. Л. Лях. – К: ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2015. – 184 с.
5. Журавель Т. В. Профілактика вживання наркотиків серед учнівської та студентської молоді / Т. В. Журавель, В. В. Самусь, К. В. Сергеева. – К: ФО-П Буря О. Д., 2014. – 96 с.
6. Закон України «Про соціальні послуги» : станом на 17 січня 2019 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#n482>
7. Карпенко О. Г. Теорія та практика соціальної роботи : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. Г. Карпенко, Н. Ф. Романова. – К. : Слово, 2015. – 402 с.
8. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика): [підручник] / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2011. – 368 с.
9. Протидія торгівлі людьми в Україні : навчально-методичний посібник до спецкурсу / Автори-упорядники: Е. Мручковська, Н. Пахом'юк, О. Кочерга; за заг. ред. К. Левківського та ін. – К. : ВАІТЕ, 2017. – 88 с.
10. Соціальна робота : навч. посіб. : у 2-х ч. / К. М. Левківський, В. Л. Кулініченко, В. Є. Слушасенко та ін. – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – Ч. 2. – 384 с.
11. Теорії і методи соціальної роботи : підручник для студ. вищ. навч. закладів / [за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича]. – [3-є вид.]. – К. : Академвидав, 2012. – 328 с.
12. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. – 2-ге вид., оновл. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. – 114 с.

Допоміжна

1. Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога / Л. М. Завацька. – К. : Видавничий дім «Слово», 2010. – 240 с.
2. Закон України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» : станом на 20 січня 2018 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» : станом на 3 липня 2020 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>
4. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» : станом на 5 липня 2020 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-вр>

5. Соціальна педагогіка : [підручник] / За ред. проф. А. Й. Капської. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
6. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / [О. В. Безпалько, І. Д. Зверєва, Т. Г. Веретенко]; за ред. О. В. Безпалько. – К. : Академвидав, 2013. – 312 с.
7. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : [наук.-навч.-метод. посіб. для студ., магістрантів, асп. та спец. у галузі соц. роботи, соц. педагогіки] / Авт.-уклад. С. Я. Харченко; Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – 198 с.
8. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика: [навч. посіб.] / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – К.: Знання, 2008. – 574 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.